

یادمان پوشکین

در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران

۱۳۱۵

www.ketab.ir

به کوشش
مریم امینی

امینی، مریم، ۱۳۵۴-
یادمان پوشکین در دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ۱۳۱۵
تهران: نشر کتابدار، ۱۴۰۰
۲۱۳ ص. جدول، عکس (مجموعه کتابدار: ۴۳۱)
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۴۱-۲۵۸-۴
کتابنامه: ص. ۱۷۱-۱۷۲.
۱. پوشکین، آکساندر سرگیویچ، ۱۷۹۹-۱۸۳۷ م. یادنامه‌ها
۲. شاعران روسی - قرن ۱۹ م.
رده کنگره: PG ۳۳۳۰
رده دیویی: ۸۹۱/۷۱۳
شماره کتابشناسی ملی: ۸۶۶۵۵۱۵

www.nashreketabdar.ir
nashreketabdar@gmail.com

یادمان پوشکین (در دانشکده ادبیات و علوم انسانی ۱۳۱۵)

به کوشش مریم امینی

طرح جلد: رها محسنی
چاپ اول، ۱۴۰۰، مجموعه کتابدار، ۴۳۱
شمارگان: ۵۰۰ نسخه، ۷۰ هزار تومان
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۴۱-۲۵۸-۴
۶۶۴۱۵۵۶۴ و ۶۶۴۱۵۵۶۱
۰۹۱۲۱۸۸۳۵۸۱

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۳	زندگی پوشکین
۲۲	آثار پوشکین
۲۴	درباره پوشکین
۲۷	پوشکین در ایران
۳۰	مراسم یادبود صدمین سال درگذشت پوشکین در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران
۳۳	گزارش روزنامه اطلاعات
۴۵	تلگرافات متبادله
۴۸	برخی مکاتبات مربوط به برنامه ریزی مراسم
۴۹	اظهارنظر درباره کارت دعوت
۵۰	اظهارنظر درباره مراسم
۵۱	آثار و متون تالیف و ترجمه شده و برخی مکاتبات مربوطه
۶۰	ترجمه منظوم نهاوندی از شعر پوشکین
۶۱	قطعه
۶۱	گل (وحید دستگردی)
۶۲	یار لیلی وش (وحید دستگردی)
۶۲	بنای یادگار (گمنام)
۶۳	سوگنامه (حبیب یغمائی)
۶۳	آلق غیب‌دان
۶۶	به چا آدیوف
۶۸	سوگنامه بیست و دوم (مرثیه)
۷۰	طلسم
۷۱	درخت زهر
۷۳	سلام به نسل و نژاد جوان
۷۵	زندانی

- تصویر ۲۹. نگاره پوشکین. اثر ا. کراوشنکوف..... ۹۸
- تصویر ۳۰. دبیرستان تسارسکویه سلو از یک چاپ سنگی قدیمی..... ۹۹
- تصویر ۳۱. خودنگاره دوران دبیرستان..... ۱۰۰
- تصویر ۳۲. دو خودنگاره پوشکین..... ۱۰۱
- تصویر ۳۳. پوشکین. اثر نقاش شوروی اولیانف..... ۱۰۲
- تصویر ۳۴. پوشکین. اثر کنچالوفسکی..... ۱۰۳
- تصویر ۳۵. گواهی پذیرش پوشکین در دبیرستان..... ۱۰۴
- تصویر ۳۶. منظومه خوانی پوشکین در مراسم دبیرستان در ۱۸۱۵..... ۱۰۵
- تصویر ۳۷. منظره ادسا در ۱۸۲۰..... ۱۰۶
- تصویر ۳۸. نگاره دایه پوشکین..... ۱۰۷
- تصویر ۳۹. ن. ن. رایوسکی. دوست پوشکین..... ۱۰۸
- تصویر ۴۰. م. س. وارونتسف. کارفرمای پوشکین..... ۱۰۹
- تصویر ۴۱. خودنگاره ترسیم شده هنگام مسافرت به ارزروم..... ۱۱۰
- تصویر ۴۲. روستای مخائیلوسکوی. اثر ایوانف در ۱۸۳۷..... ۱۱۱
- تصویر ۴۳. نامه ناشناس که باعث دوئل پوشکین با دانتس شد..... ۱۱۲
- تصویر ۴۴. دانتس. قاتل پوشکین در دوئل..... ۱۱۳
- تصویر ۴۵. رساندن پوشکین به منزلش بعد از زخمی شدن در دوئل..... ۱۱۴
- تصویر ۴۶. گزارش پلیس از دوئل و مصدومیت پوشکین..... ۱۱۵
- تصویر ۴۷. اعلامیه دولت روسیه برای مراسم صدمین سال درگذشت پوشکین..... ۱۱۶
- تصویر ۴۸. پوشکین در تابوت. اثر کوزلوف..... ۱۱۷
- تصویر ۴۹. منزل پوشکین در پیتربورگ که در آن درگذشت. ترسیم از اینوزمشوا..... ۱۱۸
- تصویر ۵۰. کارت دعوت تشییع جنازه پوشکین..... ۱۱۹
- تصویر ۵۱. تابوت حامل جسد پوشکین..... ۱۲۰
- تصویر ۵۲. آرامگاه پوشکین..... ۱۲۱
- تصویر ۵۳. شماره‌هایی از مجله "الکتروپریور" لنینگراد درباره پوشکین..... ۱۲۲
- تصویر ۵۴. صفحه عنوان دست‌نویس پوشکین حاوی آثارش در ۱۸۱۲-۱۸۱۷..... ۱۲۳
- تصویر ۵۵. دست‌نویس "یوگنی آنگین"..... ۱۲۴
- تصویر ۵۶. دست‌نویس "یوگنی آنگین"..... ۱۲۵
- تصویر ۵۷. دست‌نویس "زندانی قفقاز"..... ۱۲۶
- تصویر ۵۸. یک دفترچه یادداشت پوشکین در کتابخانه عمومی لنین در مسکو..... ۱۲۷
- تصویر ۵۹. ولتر. اثر پوشکین..... ۱۲۸

- تصویر ۶۰. یک نقاشی از پوشکین..... ۱۲۹
- تصویر ۶۱. یک نقاشی از پوشکین..... ۱۳۰
- تصویر ۶۲. نیم تنه پوشکین. اثر گاورلیف..... ۱۳۱
- تصویر ۶۳. یادبود پوشکین در مسکو..... ۱۳۲
- تصویر ۶۴. تندیس پوشکین. اثر مرکولف..... ۱۳۳
- تصویر ۶۵. تندیس پوشکین. اثر هنرمند شوروی سووروف..... ۱۳۴
- تصویر ۶۶. صفحه عنوان مجله ادبی "معاصر" ۱۸۳۶..... ۱۳۵
- تصویر ۶۷. "دوبروسکی". نسخه کمیساریای آموزش عمومی ۱۹۱۹..... ۱۳۶
- تصویر ۶۸. "روسلان و لادیمیا". ویرایش ۱۹۱۹. طراحی جلد از کوشتدیف..... ۱۳۷
- تصویر ۶۹. "تزار سالتان". اپرای ریمسکی-کورساکف با موضوع آثار پوشکین. ۱۳۸
- تصویر ۷۰. "اندین". اپرای دارگومیژسکی با موضوع پوشکین..... ۱۳۹
- تصویر ۷۱. "بوریس گودونوف". اپرای موسورگسکی با موضوع تراژدی پوشکین..... ۱۴۰
- تصویر ۷۲. "بوریس گودونوف". اپرای موسورگسکی با موضوع تراژدی پوشکین..... ۱۴۱
- تصویر ۷۳. "بی بی پیک". اپرای چایکفسکی با موضوع آثار پوشکین. ۱۴۲
- تصویر ۷۴. "بی بی پیک". اپرای چایکفسکی با موضوع آثار پوشکین..... ۱۴۳
- تصویر ۷۵. صحنه "بی بی پیک". تئاتر کوچک اپرا در لنینگراد..... ۱۴۴
- تصویر ۷۶. صحنه "بی بی پیک". تئاتر کوچک اپرا در لنینگراد..... ۱۴۵
- تصویر ۷۷. صحنه "بی بی پیک" با مدیریت صحنه. اومیرهلد..... ۱۴۶
- تصویر ۷۸. "فواره باغچه سرای". باله اثر آسافیف با موضوع شعری با همین نام از ۱۴۷
- تصویر ۷۹. "فواره باغچه سرای". باله اثر آسافیف با موضوع شعری با همین نام از ۱۴۸
- تصویر ۸۰. صحنه آرایه باله "فواره باغچه سرای"..... ۱۴۹
- تصویر ۸۱. صحنه "فواره باغچه سرای". تئاتر کوچک اپرا در لنینگراد..... ۱۵۰
- تصویر ۸۲. صحنه "فواره باغچه سرای". تئاتر کوچک اپرا در لنینگراد..... ۱۵۱
- تصویر ۸۳. "یوگنی آنگین". صحنه تئاتر استانیسلاوسکی مسکو..... ۱۵۲
- تصویر ۸۴. "یوگنی آنگین". صحنه تئاتر استانیسلاوسکی مسکو. ضیافت لارین..... ۱۵۳
- تصویر ۸۵. "یوگنی آنگین". صحنه تئاتر استانیسلاوسکی مسکو..... ۱۵۴
- تصویر ۸۶. "یوگنی آنگین". صحنه تئاتر استانیسلاوسکی مسکو..... ۱۵۵
- تصویر ۸۷. "یوگنی آنگین". صحنه تئاتر استانیسلاوسکی مسکو..... ۱۵۶
- تصویر ۸۸. "یوگنی آنگین". صحنه تئاتر استانیسلاوسکی مسکو..... ۱۵۷
- تصویر ۸۹. "یوگنی آنگین" در تئاتر استانیسلاوسکی. نامه تاتیانا..... ۱۵۸
- تصویر ۹۰. "یوگنی آنگین". صحنه تئاتر استانیسلاوسکی مسکو. مشاجره آنگین با..... ۱۵۹

مقدمه

کتابخانه صد ساله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران اولین کتابخانه دانشکده‌ای کشور است که از سال ۱۲۹۷ هجری شمسی با سابقه فعالیت به عنوان کتابخانه‌های دارالمعلمین مرکزی، دارالمعلمین عالی و دانش‌سرای عالی، وارث بزرگ فرهنگ و آموزش عالی به حساب می‌آید و در گذر زمان، مرجعی معتبر برای پژوهشگران و دانشجویان ایرانی و خارجی بوده است.

دانشمندان و دلسوزان در ادوار مختلف، با تمام توان خویش سعی در گردآوری و غنی کردن مجموعه کتابخانه داشته‌اند و در نهایت دقت، وقایع مهم مربوط به ایجاد و ترویج دانش را در کتابخانه، راهنمایی، میزبانی و مدیریت کرده‌اند. به این ترتیب، در سایه صد سال تلاش بزرگان دانش و فرهنگ کشور، کتابخانه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، هم اکنون آمادگی بسیاری از داشته‌ها و آثار و نشانه‌های استعدادها و رویدادهای علمی و فرهنگی این مرز و بوم است.

در طول زمان، کتابداران کوشیده‌اند در حد توان و امکانات موجود، منابع کتابخانه را به مخاطبان شناسانده و در دسترس آنان قرار دهند. در کنار خرید منابع جدید، منابع قدیمی کتابخانه نیز در سال‌های متمادی کشف و سازماندهی شده و در اختیار کاربران قرار گرفته است. در سال‌های اخیر به علت جابجایی منابع به منظور افزایش فضای کتابخانه و طرح "تجمیع کتابخانه و به‌سازی لرزه‌ای"، منابع قدیمی از مخزن نفیس به دست آمد که در دستور کار سازماندهی قرار گرفت.

یکی از این منابع، تصاویری با موضوع پوشکین شامل تصاویر اسناد، نمایشگاه‌ها، صحنه‌های تئاتر، تصویرگری و صفحه عنوان آثار، دست‌نویس‌های پوشکین، نگاره‌ها و مجسمه‌های وی بود. گزارش بسیار کوتاهی در "سالنامه دانش‌سرای عالی ۱۳۱۵-۱۳۱۶ و ۱۳۱۶-۱۳۱۷" حاکی از برگزاری مراسم بزرگداشت یکصدمین سال درگذشت پوشکین در سال ۱۳۱۵ در دانشکده ادبیات است که به نظر می‌رسد منابع مذکور با آن مرتبط باشد.